Міністерство освіти і науки України

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та підприємництва

А.Л. Брояка

«19» квітня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТАТИСТИКА»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітньо-професійна програма Економіка

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Ради Студентського Самоврядування факультету економіки та підприємництва
Протокол № 6
від « 23 » березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради факультету економіки та підприємництва
Протокол № 8
від « 19 » квітня 2021 р.

Вінниця 2021

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Федоришина Лідія Іванівна, доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри аналізу та статистики, електронна адреса: fedoryshyna70@ukr.net

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 17. Статистика;

кількість кредитів ЄКТС - 5;

кількість годин - 150 годин, у тому числі 58 аудиторних годин, 92 години самостійна робота.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання - один семестр, 2 курс, 3 семестр.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено організацію освітнього процесу для здобувачів з особливими освітніми проблемами (інклюзивної освіти) з використанням сучасних інформаційних технологій.

4. Пререквізіти і постреквізіти навчальної програми

Статистика належить до навчальної дисциплін обов'язкової компоненти, освітній компонент циклу загальної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вища математика».
- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємств».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни. Освітня компонента «Статистика» спрямована на оволодіння теоретичних основ і отримання досвіду практичного застосування сучасних економіко-статистичних методів досліджень (табличних, графоаналітичних, групування, формалізації, порівняння, прогнозування та економіко-математичного моделювання), визначення їх взаємозв'язку, з урахуванням особливостей сфери застосування, можливостей та обмежень в процесі оцінювання та прогнозування стану і напрямків розвитку соціально - економічних явищ і процесів держави, окремих галузей економіки,та підприємств і організацій різних форм власності.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни - формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо оволодіння методами статистичного вимірювання та аналізу складних суспільних явищ, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність проявляти ініціативу у прийняті рішень, здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати

5.3. Задачі вивчення дисципліни - теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним.
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

- Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
- Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

- Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

програмні результати:

- РН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- РН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
- РН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
- РН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Статистика» належить до обов'язкової компоненти. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: методологічні засади статистики, статистичне спостереження, зведення і групування статистичних даних, узагальнюючі статистичні показники, аналіз рядів розподілу, ряди динаміки, аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку, статистичні методи виявлення взаємозв'язків між явищами, індексний аналіз, методологічні основи економічної статистики, статистика національного багатства, статистика робочої сили та робочого часу, класифікація видів економічної діяльності, статистика ефективності економічної діяльності, статистика рівня життя населення.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Методологічні засади статистики	2	2	4
2	Статистичне спостереження.	2	2	6
3,4	Зведення і групування статистичних даних	4	4	8
5	Узагальнюючі статистичні показники.	2	2	8

6	Аналіз рядів розподілу	2	2	8
7,8	Ряди динаміки, аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку	4	2	6
9	Статистичні методи виявлення взаємозв'язків між явищами	2	2	6
10,11	Індексний аналіз	4	4	10
12	Методологічні основи економічної статистики	2	2	6
13	Статистика національного багатства	2	2	6
14	Статистика робочої сили та робочого часу	1	1	6
14	Класифікація видів економічної діяльності	1	1	6
15	Статистика ефективності економічної діяльності	1	1	6
15	Статистика рівня життя населення	1	1	6
Разом		**30**	**28**	**92**

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	28	щотижнево	Усне та письмове
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	24	щотижнево	Усне та письмове
3	Індивідуальне завдання	20	4 рази в семестр	Усний захист
4	Розв'язання індивідуальних задач	20	4 рази в семестр	Письмовий контроль
Разом		**92**		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна література

1. Білоцерківський, О. Б. Теорія ймовірностей і математична статистика : текст лекцій / О. Б. Білоцерківський. Харків : «Друкарня Мадрид», 2016. 94 с.
2. Вінничук, О.Ю. Статистика: тестові завдання [Текст] : [навч. посіб. для студ. екон. напрямів підготов.] / О. Ю. Вінничук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Друк Арт, 2014. 135 с.
3. Гончарук, А.Г. Основи статистики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. / Одеський національний політехнічний університет А.Г. Гончарук. К.: ЦУЛ, 2004. 125 с.
4. Горкавий В. К. Статистика: Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. Київ: Алерта, 2020. 644 с.
5. Економічна статистика [Текст] : навч. посіб. / [В. М. Соболєв та ін. ; за ред. В. М. Соболєва] ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. - 386 с
6. Заєць, С. В. Статистика [Текст] = Statistics : підручник / С. В. Заєць, В. М. Томіленко ; Держ. фіскал. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2015. 510 с.
7. Кулинич, О.І. Теорія статистики: Задачник / Інститут системних досліджень освіти О.І. Кулинич. Кіровоград: Центрально-україн. вид-во, 2013. 184 с.
8. Лазебник, Ю. О. Методологічні засади статистичного оцінювання якості зайнятості [Текст] : монографія / Ю. О. Лазебник. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2018. 367 с.

9. Мазуренко, В.П. Статистика: навч.-метод. посібник / В.П. МазуренкоКиївський нац. ун-т ім. Т. Шевченко. К.: ВПЦ "Київський ун-т", 2006. - 314 с.

10. Мармоза, А.Т. Практикум із статистики: Навч. посіб. для студ. вуз. / А.Т. Мармоза. К.: Кондор, 2014. 512 с.

11. Митна статистика України [Текст] : статист. довід. / П. В. Пашко [та ін.]; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2017. 422 с.

12. Опря, А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики: Навчальний посібник / А.Т. Опря. К.: ЦНЛ, 2012. 468 с.

13. Підгорний, А. З. Міжнародна статистика [Текст] : навч. посіб. / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. Одеса : ОНЕУ, 2018. 160 с.

14. Рогожнікова, Н.В. Теорія статистики: Навчальний посібник / Міністерство освіти і науки УкраїниН.В. Рогожнікова. К.: Атіка, 2014. 128 с.

15. Рябикіна, Н.І. Загальна теорія статистики [Текст] : навч. посіб. / Рябикіна Н. І., Рябикіна К. Г. ; Держ. ВНЗ "Криворіз. нац. ун-т". Кривий Ріг : Чернявський Д. О. [вид.], 2017. 297 с.

16. Соціальні індикатори рівня життя населення України [Текст] : стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ : Август Трейд, 2018. 176 с.

17. Статистика : Підруч. для студ. вузів / Ред. А.В. Головач, А.М. Єріна, О.В. Козирєва. К.: Вища школа, 2014. 623 с.

18. Статистика підприємств [Текст] : навч. посіб. / [С. О. Матковський та ін. ; за ред. С. О. Матковського]. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Алерта, 2013. 557 с. : табл. - Бібліогр.: с. 536-543. 500 прим. ISBN 978-617-566-194-9

19. Статистика XXI століття. Нові виклики, нові можливості [Текст] : монографія. Київ : Київський ун-т, 2016. 479 с.

20. Статистика. Конспект лекцій [Текст] : навч. посіб. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Екон. ф-т, Каф. упр. персоналом та економіки праці ; О. В. Рарок [уклад.]. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. [вид.], 2017. 201 с.

21. Штангрет, А.М. Статистика: навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів / А.М. Штангрет, О.І. Копилюк ; МОН України. К.: ЦУЛ, 2014. 232 с.

Допоміжна

1. Алмосова, В. Г., Коваль В. Д. (2018) Аналіз динаміки ВВП України. URL: http://www.int-konf.org/ru/2013/suchasnist-nauka-chas-vzaemodiya-

tavzaemovpliv-18-20-11-2013-r/604-almosova-v-g-koval-v-d-analiz-dinamiki-vvpukrajini

2. Гетало, В.П. Економічна статистика: навч. посіб. для студ. вуз / В.П Гетало, В.О Борух, Р.В Алямкін. Полтава, 2014. 212 с.

3. Кобилинська, Т.В. Напрями статистичного аналізу та формування системи показників екологічних наслідків, зумовлених діяльністю сільськогосподарських підприємств. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2018. Вип. 1 (39). С. 54-59

4. Кулинич, О. І. Теорія статистики : підручник / О. І. Кулинич, Р. О. Кулинич. К. : Знання, 2012. 294 с.

5. Томашук, І.В. Аналіз та статистика ресурсного потенціалу сільських територій аграрного сектору України. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 5 (10). С. 142–148.

6. Услиста, Ю. А. Статистичний аналіз впливу ВВП на ІЛР [Текст] / Ю. А. Услиста, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціальноекономічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Вип. 3. Част. ІІ Одеса, ОНЕУ. 2017. С.120 –124.

14. Ціщик, Р.В., Котис Н.В. Статистичний аналіз структури та тенденцій розвитку логістичного ринку Ккраїни. Проблеми системного підходу в економіці. Вип. № 3(65), 2018. С. 54–59.

15. Федоришина Л.І. Витоки розвитку економічного аналізу / Л.І.Федоришина // Причорноморські економічні студії. Науковий журнал. 2016. Випуск 11. С. 234-239.

16. Aleskerova Yuliia, Fedoryshyna Lidiia Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine Economic system development trends: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. – Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2018. P.1-17.

17. Davydenko N.. Dibrova A. Onishko S. Fedoryshyna L. The influence of the gross regional producton on the financial potential of the region. Journal of Optimization in Industrial Engineering Vol.14, Issue 1, Winter & Spring 2021, 177-181 DOI: 10.22094/JOIE.2020.677843 http://www.qjie.ir/article_677843.html

18. Petrychenko V., Likhochvor V., Voronetska I., Fedoryshyna L., Petrychenko I. High protein feed market: current trends and prospecns for Ukraine. Financial and credit activities: Problems of theory and practice. 2021. № 1 (36) P.

369-358. ISSN 2306-4994 (print); ISSN 2310-8770 (online) http://fkd.org.ua/article/view/227998

19. Fedoryshyna L. ANALYSIS OF FINANCIAL CONTROL AT ENTERPRISE Znanstvena misel journal. Slovenia. №34/2019. ISSN 3124-1123 VOL.2 P.53-58.

Інформаційні ресурси

1. Опорний конспект лекційного курсу «Статистика» (персональний кабінет викладача).
2. Тестові завдання з курсу (внутрішній сайт ВНАУ)
3. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ).
4. Законодавча база Верховної Ради України. URL: http: //zakon.rada. gov.ua/.
5. Міністерство освіти і науки України. URL: http://mon.gov.ua/
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
9. Офіційний сайт Національний банку України. URL: www.bank.gov.ua
10. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua

8. Методи викладання та демонстрування результатів навчання

-екзамени
-тести
-розрахункові роботи
-контрольні роботи
-самопрезентації
- стандартизовані тести.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль - загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами лабораторних занять - 40 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін., індивідуальні завдання, розв’язування задач та ін.); рубіжний контроль

(колоквіум у формі тестування) - 20 балів; показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності - 10 балів, підсумковий контроль, (екзамен в усній або тестовій формі) - 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до заліку не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи (колоквіуму).

Форми поточного та підсумкового контролю

-контрольна робота
-тестування
-екзамени
-презентації
-самопрезентації
-самоконтроль
-взаємоперевірка

Шкала оцінки знань студента

Оцінка за національною 4-бальною шкалою	Рейтинг студента, бали	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	**A**
Добре	82-89	**B**
	75-81	**C**
Задовільно	66-74	**D**
	60-65	**E**
Незадовільно	35-59	**FX**
	1-34	**F**

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	**Критерії оцінювання**
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

	Вид навчальної діяльності	Бали
	Атестація 1	
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5
3	Виконання домашніх завдань	5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	10
	Всього за атестацію 1	**30**
	Атестація 2	
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5
8	Виконання домашніх завдань	5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	10
	Всього за атестацію 2	**30**
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	**10**
	Підсумкове тестування	**30**
	Разом	**100**

Передбачається врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

10. Політика навчальної дисципліни

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини відсутності на занятті, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Силабус погоджено
Гарант освітньої програми
_____ (П.І.Б.) Брагіна А.А.
(підпис)